

A Történelmi Hivatal
az Etv. 25/A. § alapján
az iratokat átvette.
A MAGYAR NEPKÖZTARSASAG BELUGYMINISZTERIUMA

Dr. Hellebrandt István

SZIGORUAN TITKOS!

Herczeg Miklós

SZERV: BÉRES PÉTER PÁR. AD. SZERV.

OSZTÁLY: I/II/III. OSZTÁLY.

MUNKADOSSZIÉ

MINOSITÉS: TITKOS MEGBIZOTT.

FEDŐNÉV: "SOMBAI KÁROLY"

"B" DOSSZIE SZÁM: H-6049A/1975.

AZ ÜGY: 1. KÖTETBEN

KÖTET SORSZÁMA:

MEGNYITVA: 1975. Márc. 14.

LEZÁRVA: 1979. IX. 17.

ARCHIV SZÁM:

ÁBTL - 3.1.2 - M - 38434

FELÜLVIZSGÁLVA
az 1995. évi LXV. tv. alapján

434

BELEGYMINISZTÉRIUM
III/III-2-B.aloszt

SZIGORUAN TITKOS
2.
..... sz. pld.

Adia: "Somlay Károly" fn tmt.

Vette: Terényi György r.hdgy.

Idő: 1978. IX. 27.

Hely: "Panoráma" fn "T"-lak.

J E L E N T É S

Budapest, 1978. október 6.

"Egyik barátom elmesélte, hogy 1978. IX.22.-én péntek délután 13 órától bent az egyetemen a II. emelet 7-es számú teremben, részt vett egy bizonyos Katona János Emás nevű V. éves filozófus hallgató könyvismertetőjén, amely a Szelényi-Konrád féle, mostanában Párizsban a Magyar Református Társaság kiadásában megjelent "Az értelmiség útja az osztályhatalomhoz" című könyvről szólt. A barátom egy IV. éves filozófus ismerőseétől Daray Lajostól hallott erről az előadásról. Amikor odaérkezett, egy óra körül, már 6-8 ember várt az előadásra. Kis késéssel indult el a program. Az egyetem tanári karából Lendvai Kristóf és Hermann István volt ott, a filozófia tanszék megbízásából. Katona az előadás előtt több ízben fejtegette, hogy a Népművelési Tanszék nem akart hozzájárulni, hogy a Népművelés és a Filozófia Tanszék közös rendezvényéről legyen szó, de Hermann István és a Filozófia Tanszék ehhez hozzájárult, így az ő beleegyezésükkel tartották meg az előadást.

A teremben körülbelül 20-25 főnyi hallgatóság gyűlt össze. Amely összetételére nézve elsősorban IV-V. éves hallgatókkal verbuválódott. Egy idősebb ember volt még jelen a Filozófia II. Tanszékről, aki aztán később gratulált Katonának az előadásához. Személyét, nevét nem ismerem. Részt vett még pár külföldi hallgató, a csehszlovák Baar nevű német /NDK/ hallgató, és ezen kívül elsősorban a IV-V. éves hallgatók.

Katona a könyv ismertetését úgy kezdte, hogy felsorolta a könyv bibliográfiai adatait. Tehát a német nyelvű kiadását, amely - azt hiszem - Frankfurtban /NSZK/ jelent meg, ezen kívül a párizsi magyar kiadását és, szólt ezen kívül, a most készülő angol kiadásról és annak is közölte az adatait, ami még ezidáig nem jelent meg.

Ezt követően Katona ismertetette a bevezető részt, amelyet már közösen készített Szelényi- és Kondád. Ebben a részben céljait fejtik ki. Azt, hogy miért és milyen körülmények között írták könyvüket. Katona elmondta, hogy a könyvet Csobánkán írták. Egy harangozó házat kibéreltek, és ott dolgoztak, "sumakolgotva" minden éjszaka elásva a kéziratot, egy példányban, nejlonzacsokban és ehhez hasonló dolgokat mesélt meg.

Ezután tért rá magára a könyv szerkezetére. A szerkezetében a könyvnek az első résszel kezdte.

Azzal, hogy milyen a könyv impuz része. Mik váltották ki a könyv írásához, az eseményeket, mik adják a könyv alapideológiáját. Itt kitért Max Wéber, Barrétó és Gramsci filozófiájára. Ebben a részben az értelmiségről, mint osztályról beszélt. Ez már belenyúlt a könyv második részébe is. Így elsősorban a filozófiai irányzatokról szólt Katona.

Az értelmiségről mint osztályról beszélt. Arról, hogy eddig ez kimaradt a marxista és más polgári filozófiai vizsgálatokból. Az értelmiség szerepe - szerinte - a marxi osztályfelfogás szerint nem képez különálló osztályt, hanem Marx csak, mint egy kulturális továbbvivőnek tartja az értelmiséget.

Erre a kijelentésre állt föl Hermann István, aki aztán kifejtette azt, hogy Marx ilyet nem mondott soha, tehát nem ez a marxi vélemény, valamint megcáfolt egy másik állítást is, amely a Lukácsi partizánelmélettel volt kapcsolatban. Tehát Katona szerint az értelmiség utja kétféle lehet: 1/ beleolvadva a szervezetbe, harcolni a társadalom megjavításáért, a társadalmi szervezeten belül, vagy pedig 2/ Lukácsi partizán elmélet módján küzdeni.

Ezt is cáfolta Hermann, valamint ezen kívül még a könyv keletkezésének körülményeit. Itt jegyezte meg, hogy ez a Csobánkai munka, előadás, és hasonló dolgok nagyon szépen hangzanak, és rendkívüli módon növelik a könyv eladhatóságát, de ő személyesen beszélt Konrád Györggyel a könyv irásának idején, amikor is Konrád az Anna-presszóban ült a Váci utcában, itt elég nagy pársaság tudott ennek a könyvnek a tervéről és arról is, hogy készül a könyv. Ezután az intermezzó után, Katona folytatta az előadását. Először megpróbálta egy ismeretelméleti szerkezetét nyújtani a könyvnek, amely annyiból állt, hogy az ismeretelméleti kategóriákat, tehát az imput rendszert felsorolta és elkezdte volna magyarázni.

Az imputig eljutott, az alkuot szintén taglalta, tehát hogy milyen következtetéseket vonnak le ebből, eddig eljutott, de magát a rendszert nem ismertette, nem tért ki rá. Tehát a lényeg elsikkadt az előadásból, ebben a tekintetben itt tért rá a Kelet-Európai fejlődés sajátosságaira. Az önszabályozó piaci gazdaság, és a Kelet-Európai gazdaság közötti különbségekre. Tehát a Kelet-Európai fejlődés sajátosságai, amely szerint az ún: többletvonást mindig is egy felsőbb uton oldotta meg. A határt a Cári rendszerrel állapítják meg, vagyis a Nagy Októberi Forradalomnál.

Addig a Kelet-Európai rendszerekben ez a többlet-elvonás nem valószínűleg meg teljes mértékben, mivel egy szinte önálló gazdálkodás szintjén álló társadalomban a fölösleg nem képezett nagy mennyiséget.

Tehát bizonyos korlátok közé kerül az állampolgár. Az új - Sztálinizmus legfőbb sajátossága az, hogy a rendőri szervezet sem élvez olyan autonómiát az államon belül, mint régen. Tehát a Belügyi Szervek meg vannak kötve. A bírói és ügyészi körök munkája jóval nagyobb mértékben érvényesül, mint a Sztálini időszakban. Az egész Kelet-Európai rendszerre értette Katona ezeket.

Ezt követően a rendeletekkel való kormányzásról beszélt, Konrádot idézve. Pl.: arról, hogy Magyarországon mi az, hogy izgatás vádja. Az izgatáshoz nem szükséges az, hogy bebizonyítsák azt, hogy ez valakit fölizgatott, hanem teljes mértékben attól függ az izgatás ténye, hogy a bírói és rendőri szervek izgatásnak minősítik-e azt a cselekményt.

Tehát Magyarországon is bárki - bármikor esetlegesen bíróság elé állítható, illetve eljárás alá vonható ilyen váddal. Konrádek szerint teljes mértékben a rendőri szervek jóindulatától függ az, hogy kit, mikor, milyen határig engednek e

a büncselekmény végrehajtásában. Ebben a részében az előadásnak teljesen a könyv vonalát követve, felolvasást tartott Katona itt volt az, hogy Hermann István kiment, később pedig

viszateret és szót kért. Hermann kifejtette, újól a véleményét, hogy azért nem igen ért egyet ezzel az előadással. Rettenetesen sok marhaságot kellett az egy óra alatt. De

végeredményben nem túlzottan zavarja az egész előadás, mert gondolja, hogy a többi jelenlevőt sem zavarta, mivel aki egy kicsit beleásta magát ebbe a témába, tehát akár a marxisták

akár a Lukácsi filozófiához, vagy esztétikához vagy éppen sággal a szociológiához nem amatőr szinten ért, azt nem zavarhatta meg ez az előadás. Nagyon szép és gyönyörű ez az

előadás egy panfletnek, de egy ilyen panfletnek tudományos értéke nem igen van, vagy ha hordoz is gondolatokat akkor ezek a gondolatok a későbbiekben kifejtenők lettek volna.

Elmondta még, hogy ezek a gondolatok a panflethez meg-
vannak, bár egyáltalán nem új gondolatok. Ezt a nyugati
új polgári baloldal kb 15-20 éve fölvetette, és kifejtette
elméletileg. Szerinte az a könyv ennek az elméletnek a
rendkívül vulgáris másolata.

Ezt követően Hermann István elment. Az előadás egy kicsit
ekkorra dugóba dőlt. A társaság egy kicsit megdöbbsent. A
nagy csendben Katona szólt " hogy most mit csináljunk. Foly-
tassuk, vagy ne folytassuk".

Az a vélemény alakult ki, hogy most hagyjuk abba az idő is
lejárt már. 1/2 8 fele járt. Fejezzük be és a következő
héten majd pénteken 1/2 6-kor ugyanitt következik a folyta-
tása az előadásnak.

Nvt.sz: 2/6-1292.

K:	4	pld	
K:	1	"	11-Cs-816.
	1	"	"M"-do
	1	"	III/III-B.
	1	"	Tájékoztató

G: Kné

Terényi György r. hdgy.